

Het Rijksmuseum Amsterdam

Het Rijksmuseum Amsterdam is het grootste en belangrijkste rijksmuseum van Nederland. De kunstverzameling die de stadhoudelijke familie door de eeuwen had opgebouwd vormt de basis van de collectie. Het Rijksmuseum is gehuisvest in een gebouw uit 1885 dat de Nederlandse architect P.J.H. Cuypers speciaal voor dit doel heeft ontworpen. Hij combineerde gotische en renaissance-elementen in een neogotische stijl. In de loop der jaren werd het museumgebouw vele malen verbouwd, waardoor van binnen een groot deel van het oorspronkelijke karakter verloren ging.

In 2003 is een grote verbouwing gestart: nooit eerder heeft een nationaal museum een zodanig grote verbouwing ondergaan. De officiële heropening door koningin Beatrix vond plaats op 13 april 2013. Het Museumplein met het Rijksmuseum en het Van Gogh-museum is het culturele hart van Amsterdam. En het dient gezegd, het is inderdaad een indrukwekkend museum. In 80 zalen wil de collectie door middel van 8.000 objecten een overzicht geven van acht eeuwen Nederlandse kunst. Het is een erg klassiek ingericht en opgedeeld museum, maar dat vinden we juist een pluspunt. Een goedkope en overzichtelijk museumgids is ter beschikking.

De tentoonstelling loopt over vier verdiepingen. Op niveau 0 is de periode 1100-1600 (middeleeuwen en renaissance) te bekijken. Bijna als vanzelfsprekend betreft het hier vooral christelijke kunst, maar ook de meesters van de Italiaanse renaissance komen ruim aan bod. Ook is er aandacht voor kunst uit de Zuidelijke Nederlanden, zoals voor kunstenaars uit de handelsmetropool Antwerpen.

Niveau 1 bestrijkt de periode 1800-1900. Hier blijkt dat het museum niet alleen kunst wil tonen, maar ook een overzicht van de nationale geschiedenis wil brengen. Zo wordt er uitgebreid aandacht besteed aan de slag bij Waterloo (de Leeuw werd immers opgericht op de plaats waar de prins van Oranje gewond raakte) en aan de Nederlandse koloniale geschiedenis (waarbij het heikele thema slavernij niet uit de weg wordt gegaan). Kunst is er natuurlijk ook, met onder andere werken van Vincent Van Gogh en kunstenaars uit de zogenaamde Haagse school.

Vervolgens bezochten we niveau 3, waar de 20ste eeuw is ondergebracht. Dit is eerder beperkt uitgewerkt, met voor de vooroorlogse periode aandacht voor abstracte en figuratieve kunst. Na de Tweede Wereldoorlog heerste in de kunst rebellie tegen de heersende moraal. Het was de voorbode voor een generatie vrijgevochten kunstenaars in de jaren 60 en 70. Het betreft hier echter duidelijk een verhaal dat nog niet is voltooid.

Op niveau 2 zijn alle zalen gewijd aan de zeventiende eeuw. Hierbij bevindt zich het centrale onderdeel van het gebouw, de Eregalerij. Daar zijn de topstukken van de Gouden Eeuw te vinden, waaronder De Nachtwacht van Rembrandt, het beroemdste schilderij uit de verzameling. De Nachtwachtzaal is dan ook speciaal ontworpen voor Rembrandts beroemde schuttersstuk. Het Melkmeisje van Vermeer en werken van Hals en Van Dijck zijn hier te bewonderen in een indrukwekkend decor. De eregalerij is daardoor het eindpunt en tegelijk het hoogtepunt van het bezoek geworden.

Het museum bleek daarnaast nog enkele interessante extra's in petto te hebben. In het souterrain zijn belangrijke deelcollecties ondergebracht. In de marinemodellenkamer zijn vele knappe scheepsmodellen te zien. In de wapenkamer zijn vuurwapens, beulzwaarden, kurasen en hellebaarden opgesteld. In de maritieme zaal wordt de werking van scheepsmodellen met behulp van een schaalmodel aanschouwelijk gemaakt.

Eén van de mooiste zalen van het Rijksmuseum is de Cuypersbibliotheek: de hoge ruimte met de fraaie gietijzeren wenteltrap, de balustrades en de monumentale kastenwanden ademen een bijzondere sfeer uit. In de catalogus zijn ruim 300.000 boeken, tijdschriften en veilingcatalogi opgenomen. Bezoekers kunnen de bib bezichtigen van de hoogste verdieping, een indrukwekkend uitzicht.

Het Rijksprentenkabinet beheert dan weer de nationale collectie tekenkunst, prentkunst en de Nationale fotocollectie. Geregeld vinden tijdelijke exposities plaats. Het gebouw zelf is eveneens de moeite om te bekijken, met zijn rijke architectuur en zijn fraai gerestaureerd historische muurschilderingen. Kortom, een bezoek aan het Rijksmuseum met zijn erg uitgebreide en diverse verzameling is een ervaring die elke rechtgeaarde kunst- en cultuurliefhebber in de Nederlanden eens moet ondergaan. Misschien is het geheel zelfs wat te uitgebreid: alles bekijken is zo goed als onmogelijk.

Het museum kan sinds de heropening bogen op indrukwekkende bezoekcijfers. Het Rijksmuseum is door het European Museum Forum intussen verkozen tot *European Museum of the Year 2015*. Het zegt genoeg.

Rijksmuseum, Museumplein, Amsterdam, dagelijks open van 9 tot 17 uur. Voor alle verdere informatie: www.rijksmuseum.nl

Sam Van Clemen